

Situasjonen i USA og konsekvenser for UiB

Universitetet i Bergen, mars, 2025

Bakgrunn

Trump-administrasjonen har gjort en rekke grep med store konsekvenser for forskningssektoren, både i USA og internasjonalt. Det gjelder blant annet frys i statlige forsknings- og bistandsmidler, forsøk på å stoppe forskning og aktiviteter relatert til mangfold og inkludering, forskningsdata og artikler som er blitt gjort utilgjengelig og masseoppsigelser i offentlig sektor.

Dette er alvorlig for våre amerikanske kollegaer, men har også konkrete konsekvenser for forskning og undervisning ved Universitetet i Bergen (UiB).

USA er det landet UiB samarbeider mest med i vitenskapelige publikasjoner. Ca. 22 % av våre publikasjoner er samforfattet med amerikanske kollegaer. Det utstrakte samarbeidet gjelder særlig innen realfag og medisin, både her, i USA og i tredjeland. Flere av disse samarbeidene dreier seg om prosjekt med finansiering fra USA, inkludert fra National Institute of Health (NIH).

De viktigste konsekvensene så langt:

1. Umiddelbar risiko for å miste tilgang på store databaser som lagres og forvaltes i USA og som vi er avhengige av i vår forskning, særlig innen klima-, polar- og havforskning.
2. Kutt i finansiering, enten direkte eller indirekte via partnere i USA eller i tredjeland (for eksempel USAID-finansierte)
3. Stor usikkerhet rundt planlagte gjesteforskeropphold, konferanser og prosjektsøknader
4. Angrepet mot akademisk frihet i USA har gjort at vi ser at våre amerikanske kollegaer allerede dreier sin forskning eller unngår visse tema/ord i sine aktiviteter. Dette påvirker også konkrete samarbeid vi har med dem.
5. Utfordringer relatert til infrastruktur og informasjonssikkerhet. Det er en økt risiko knyttet til bruk av amerikanske skytjenester og å gjøre seg avhengige av digital amerikansk forskningsinfrastruktur.

Konsekvenser ved UiB

Vi har mottatt bekymringer og helt konkrete eksempler på hvilke konsekvenser utviklingen i USA har hatt for våre forskere, prosjekter og samarbeidspartnere. De aller fleste kommer fra medisin og realfagene, men også noe fra humaniora og samfunnsvitenskap.

I tillegg til konkrete prosjekt som blir rammet av stans i **finansiering** og tilgang **forskningsdata**, melder flere om en **bekymring** for amerikanske kollegaer som står i fare for å miste jobber eller føler seg presset til å dreie forskningen i retning av noe som er akseptert av den sittende administrasjonen. Det er også en frykt for hvordan dette vil påvirke mer institusjonelle samarbeid, blandet med en voksende skepsis til å inngå nye samarbeid med partnere i USA.

Anbefalinger

- Umiddelbart starte arbeide med å redde kritiske data i risiko for å bli mistet/ødelagt og sikre tilgang på kritisk digital infrastruktur. Innen livsvitenskapsfeltet er det startet et slikt arbeid der den norske noden i den europeiske forskningsinfrastrukturen, ELIXIR NorwayNorge, som ligger inn under den europeiske ELIXIR ESFRI infrastructure, koordineres fra UiB og bidrar allerede med har mye viktig ekspertise og erfaring her som kan brukes inn i dette arbeidet på nasjonalt og europeisk nivå. Det foreslås tre konkrete oppfølgingspunkter nasjonalt for å identifisere de mest kritiske data for forskning og forvaltning, tilgang til åpne software løsninger og til sist sikre at identifiserte behov blir prioritert og finansiert (se vedlagt notat fra ELIXIR)
- Styrke arbeidet med å sikre europeiske alternativ til amerikansk datainfrastruktur, som for eksempel Copernicus for Earth Observation.
- Jobbe med å få på plass nasjonale klimaforskningsdatabaser som kan erstatte de amerikanske. For studenter er fri datatilgang veldig viktig i arbeidet
- Sikre finansiering av viktige programmer og prosjekter dersom USA trekker seg ut (som for eksempel Fulbright Norway, eller helsetjenester finansiert av PEPFAR)
- Stå opp for akademisk frihet internasjonalt og støtte amerikanske kollegaers kamp for å forske og undervise fritt
- Sørge for å opprettholde samarbeid mellom enkeltforskere og enkeltinstitusjoner så godt det lar seg gjøre
- Sørge for dynamisk og enkel tilgang til våre fleksible plattformer for IT-tjenester for forskning, og gjøre det enklere for andre i sektoren å bruke disse (NREC nrec.no og SAFE).

